

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la redac-
țiunea și Admini-
strațiunea Unirii
în
Blaș.

Anul IX.

Blaș 21 Ianuariu 1899.

Numérul 3.

Mișcarea pentru limba liturgică.

Mișcarea pentru decretarea limbii magiare de limbă liturgică de un an în cóce se continuă în stil mare. Scopul ei pe cum o mărturisesc și foile magiare este întărirea magiarismului, așa dară scop politic, pentru care s. liturgie ar avé, să servéscă de mijloc.

Spre ajungerea acestui scop la început cereaș episcopie gr. catolică magiară la Hajdu-Dorog. După ce înse episcopia presupune credincioși magiari cu limba liturgică magiară, de cari înse nu erau și nu sint nici azi, căci și unde se îndeplinesce serviciul divin în limba magiară, acesta se întimplă numai prin abus, așa s'a început agitația pentru introducerea limbii liturgice magiare nu numai în Hajdu-Dorog, ci pe întreg teritoriul Ungariei, unde locuiesc greco-catolici, cari vorbesc și unguresce. Bine știu inițiatorii mișcării, că dacă le va succede a introduce limba magiară ca limbă liturgică și vor esista comunități bisericesci gr. catolice cu această limbă, mai ușor își vor realiza planul de a se ridica episcopie gr. cat. magiară, a cărei jurisdicțiune să se estindă nu numai asupra districtului Hajdu-Dorog, ci asupra tuturor credincioșilor catolici de ritul grecesc cu limba liturgică magiară.

Agitațiunea a luat-o în mână așa numitul comitet regnicolar, care își are sediul în Budapesta. Acest comitet

a distribuit sute de mii din apelurile și declarările de aderință pentru limba liturgică magiară. Atari apeluri și declarări s'au trimis și la mai multe parochii de ale bisericii noastre gr. cat. române. Tot acest comitet regnicolar prin informațiunile și comunicatele sale s'a încercat a câștiga opiniunea publică din țară și străinătate în favorul limbii liturgice magiare.

Spre a îndupleca Roma la decretarea limbii magiare de limbă liturgică, cum e cea slavă și română, comitetul regnicolar — pe cum se laudă — și-a câștigat aproape la 200,000 de subscrieri de aderință pentru introducerea limbii liturgice magiare, și tot o dată, ca să și impună cercurilor din Vatican au început mișcarea pentru aranjarea unui peregrinaj la Roma, care să constea din cel puțin 200 de persoane.

Scim noi bine, că lucruri înscenate pe calea acesta nu vor impune nimenui în Roma, trebuie înse să recunoscem, că comitetul regnicolar al așa numiților greco-catolici magiari desvóltă o activitate încordată spre triumful cauzei, ce a luat-o în mână, și spre scopul acesta nu cruță nici timp. nici spese și nici ostenelă. Mână de ajutor îi dau comitetului în multe locuri și organele administrative, îndemnând pe credincioșii nostri să se declare pentru limba liturgică magiară.

Dacă e vorbă despre rezultatul agitațiunii, atunci însiși inițiatorii ei constată, că e fórté neînsemnat. Și pe

când în foile mari se laudă, că au primit sute și mii de aderințe, în foi destinate pentru cercuri mai restrinse se tângue amar asupra indiferentismului, cu care este întimpinată mișcarea. Așa Tóth Miklós, unul dintre corifeii agitațiunii scrie în fóea episcopiei de Ungvár „Kárpáti Lapok“ Nr. 3 din 15 a c., că multe comune bisericesci, cari au introdus deja — se înțelege prin abus — limba liturgică magiară încă nu au trimis declarări de aderință în favorul acestei limbii. Și érá-și, că glasul comitetului n'a fost respins numai de către Români și Ruteni, ci el a resunat în pustiú chiar și printre Magiari.

Acastă constatare venită din loc competent e mângăitoare pentru noi, cari nu voim să se degradeze biserica la un mijloc de magiarisare; ea dovedesce, că nu numai Românii, dară nici Rutenii nu voiesc a-și scóte limba strămoșéscă din serviciul divin și a o înlocui cu cea magiară. Chiar și Rutenii magiarisați sint indiferenți față de agitațiunea, cu care atât de mult se paradéză în presa magiară, și a cărei rezultat real până acum e numai amăgirea opiniunii publice și — pe cum credem — câștigarea de onoruri și alte remunerațiuni pentru cei ce au înscenat-o și o alimentéză.

Lipsa de rezultate reale a mișcării de până acum în favorul limbii liturgice magiare, nici de cum nu ne dispenséză de la obligațiunea de a privi cu ochi neadurmiți tóte fazele ei. Pe cum

Feuilleton.

Scărișóra.

Din „Zarandul și Munții ap. al Trans.“
de S. Moldovan.

Scărișóra este, ca și Albacul, o comună mare, și cu un teritor estins. Numérul locuitorilor e de 5275, ér teritoriul are estensiune de 31.847 jugere. Ea se alcătuesce din patru părți, formând fie care câte o parochie deosebită. Spre mézá nópte de la Neagra se află Lăzeștiú, a dóua parte e Lăpușul, spre isvórele râului, apoi vine Gârda de jos, în apropierea Albacului și în sfârșit Gârda de sus, care se consideră de miezul comunei Scărișóra.

O regiune de munte admirabilă, plină de frumseți romantice, împrejmuesce casele împrașciate ale Moșilor din aceste sate. De la Gârda de sus străbăténd pe valea Gârda sacă, dăm la o parte de valea Ordincușă. Ea ne înfățișéză un peisagiú sélbatic, cu margini de deluri stucóse, bizare, printre cari șerpuiiesce un păráiaș. Pentru singurătatea și înfățișarea ei sélbatică, în popor

este credința, că printre stâncile aceste își au sălașul spiritele necurate.

În lăuntruul váii, pe térmul drept al părélui, se află în un părete de stîncă o peșteră, cu trei încăperi. În cea din fund este un basen cu apă, din care își are isvorul un păreú. Peștera se numesce *Pórtá lui Ionele*. Tradiția poporală povestesc, că Ionele a fost un voinic hóț de codru, care cu banda sa mi-ți lua la ráfuială pe împilătorii muntenilor și milnia pe séraci. El își avé aici locuința, unde peștera, numită după el, îi dádea adăpost și stîncile Ordincușii îl scuteau de prigoniri.

În ținutul Scărișórei se află muntele *Călineasa*, vestit pentru tîrgul ce se face aici. Acest tîrg are aseménare cu „tîrgul de fete“ din Găina, numai cât este mai puțin cercetat, ca acela. La tîrgul din Călineasa se adună păstorii din împrejurime și locuitorii de pe Someșuri, ér de vîndare nu se află de cât lánă, dusă în tîrg de Scărișóreni.

Dintre tóte înse cea mai însemnată raritate a naturii este la Scărișóra *ghetarul*, care, după mărturisirea pricepătorilor, este cea mai mărétă și mai frumósă peșteră de gheață, nu numai a Ardealului, dar a întregii împéráții austriace.

Ghetarul de la Scărișóra se află pe teritoriul Gârdei de jos, în partea de cătră mézá nópte, nu de parte de cele din urmă case ale comunii. Mergénd pe o potecă de munte călătorul sosesc la marginea unei uriașe afundături, de formă rotunjórá și cu un diametru cam de 60 m. În această afundătură se află ghetarul. Ea e formată de păreți înalți, stîncóși și aproape verticali și numai în spre răsárit are o deschidétură, în forma unei terase piezișe și prăpástiósă, pe unde ne putem cobóri pe trepte de trunchiuri în interiorul ei. Păreții sint acoperiți în parte cu mușchiú, ér sus pe margini jur împrejur este o pădure puternică de brádet. Verdéța păreților și a pădurii contrastéză cu albul zăpezii, ce strălucesc jos în adâncime.

Afundătura și regiunea împrejmuitoare se aseménă mult cu valea *Mačocha* din Moravia¹⁾, numai cât afundătura are estensiune mai mică, ca aceea; ea este de o înfățișare sélbatică, înfiorátóre, mai cu samă dacă ne coborim în adâncime, unde aflăm un aer rece, neprietinos, cum este și împrejurimea. Coborindu-ne jos dăm chiar și în zilele de

¹⁾ În apropiere de orașul Blansko.

sîntem informați, agitațiunea se continuă și acum atît pe față cît și în secret, chiar și în parochii de ale noastre. Rugăm pe cei chemați, ca să ne încunoscînzeze despre mersul mișcării și în viitor.

Ea ne interesază de a pröpe, pentru că noi vedem în limba liturgică magiară un pericol nu numai pentru limbă, ci pentru însăși biserica noastră gr. cat. română. Căci dacă s'ar decreta limba magiară de limbă liturgică, câte certe nu s'ar nasce între credincioșii noștri, cari locuiesc în comune mixte (magiario-române), că ore în care limbă să se îndeplinească serviciul divin, cu atît mai virtos, că instigatorii pentru limba magiară ar fi destui. Așa dară pacea, armonia și buna înțelegere, ce trebuie să domnescă între toți fiii bisericii noastre, ar fi conturbată. Abstragînd de la alte rele și vexări, la cari ar fi espuși apărătorii fideli ai instituțiilor noastre bisericesci și a limbii liturgice române, comunele cu limba liturgică magiară, cari între împrejurările politice dominante s'ar înmulți din an în an, pe rînd s'ar îngremia la contemplata episcopie gr. cat. magiară, și ast fel în diecesele noastre s'ar începe procesul de descompunere.

Avem încredere, că bunul Dumnezeu ne va apăra de aceste rele, din partea noastră înse datorî sintem a lua de timpuriu măsuri spre a preveni pericolul.

Clerul nostru să fie și pe viitor la culmea misiunii sale, și pe cum a ferit pînă acum poporul de la aderințele pentru limba liturgică magiară, așa să-l ferescă și în viitor. Cea mai puternică armă de apărare ne este instruirea poporului și îndemnarea lui să se alipescă din tot sufletul de instituțiile sfintei noastre biserici. Dacă poporul se va însufleți pentru

instituțiile noastre bisericesci, deșerte vor rămăne toate încercările contrariilor și seducătorilor, cari vor, să ne răpescă limba, chiar prin biserica, carea ne-a conservat-o sute de ani.

Toleranță neunită. — Din isvor demn de credință ni se comunică despre un act ne mai pomenit de toleranță religioasă, care s'a întimplat în comuna Kis Orosz (Kertiz) în comitatul Torontalului. A nume preotul gr. ort. de acolo Liviu Raț în 3/15 Ianuariu la mijlocul s. liturgii s'a oprit și din ușile împărătesci a publicat poporului, cum că dinsul nu celebrează mai de parte s. liturgie, de cît numai după ce vor fi scoși din biserică greco-catolică, și numai de cît i-a provocat pe nume, ca să se care din biserică. La ce ómenii voind a încunjura potea, au ascultat și au ieșit din biserică. — Acosta s'a întimplat la finea secolului al XIX-lea spre lauda și mărirea bisericii, — nu a Dluî Isus Christos, ci a celei drept măritore *naționale romănesci*.

Tot acel preot s'a exprimat, că un evreu pöte intra în biserică lui, înse uniații nu.

Nu putem de cît să aprobăm purtarea preotului Liviu Raț, după ce noi nu avem ce să căntăm la biserica neunită. Să lase credincioșii noștri, ca neuniții să facă cauză comună cu evrei, mohamedani, pe cum și cu ereticii de ori ce categorie ar fi aceștia, căci și așa cu toții sînt pe aceeași cale.

Terorism. Chestiunea tinerimei academice din Oradea-mare, — grație bunăvoinței părintescului guvern — e finită. Tinerul *Bolcaș*, sufletul tinerimei academice e eschis din toate școlile superioare din patrie, și ori ce diplomă va lua în străinătate nu i-se va nostrifica în țara noastră. O sentință acosta, care ar puté ocupa loc cu multă vrednicie în anele celei mai absolutistice țeri. Căci e lucru prea evident, că sentința acosta estrem de gravă e absolut nemotivată. Vor-

birea, ee o ținuse tinerul Bolcaș la serata de cunoștință — au recunoscut-o și foile magiare — nu conține nimic culpabil. De aceea sentința se provöcă la „purtarea în decursul pertractării“ a amintitului tiner. Se pöte că succesele tinerului Bolcaș la congresul din Torino să fi făcut mult sänge räu în ceta patrioților, dar *acosta* nu pöte forma baza de drept a unei sentințe atît de vehemente și — inapelabile.

Rămăne deci clară tendința guvernului „liberal“, de a suprima în germine ori ce pornire mai avîntată, ori ce mod de gîndire mai resolut și mai independent. Rămăne în totă nuditatea sa sistemul de a terorisa glasurile entusiaste de azi, cari prevestesc pe conducătorii rezoluți de mîne.

De cît că glasurile rezolute *inteligente* nu se astupă cu pumnul, și în ast fel de casuri guvernul va avé ocașie de a se cövinge despre adevărătatea principiului: „ori ce acțiune nașce reacțiune“.

Academie poliglotă în Propaganda. — Nu va fi räu, dacă în aceste timpuri triste, când iubirea creștinescă s'a recit, când fratele se răscolă asupra fratelui, neam asupra nemului, când egoismul fie personal, fie național a ajuns la culme, când vînturile reci născute din șovinism ar vré, să lea viața la tot ce nu se ține de o anumită națiune, să ne întörsem privirea la cetatea eternă, să vedem cum diversele triburi ale noului popor Israil, dându-și mîinile laudă pe Dumnezeu împreună, rămăne tot o dată fie care de sine stătător. O, tu Romă sfîntă, sfîntită cu sängele atător martiri, tu de parte de valurile mării acesteia, la umbra s. Petru, tu ai conservat și vei conserva tot de una iubirea adevărat creștinescă, tu ne ai spus și ne vei spune, că noi toți sîntem fiii unuia și acelaiași părinte, și că conservăndu-și fie care individualitatea națională, formăm o singură familie. Tu nu o spu numai cu gura, ci o areți și cu fapta. Căci celebrănd tu în mod special adorarea pruncului Isus din partea regilor, dispuni ca

vară cele mai calde, de zăpadă, amestecată cu fărîmături de stînci, cu trunchiuri și crengi de arbori, pe cari viforele le aruncă de vale.

În spre jos atundătura se strîmtează în forma unei uriașe pălnii (tolcer) și în partea de cătră apus, în un părete de stîncă vertical zărim gura ghețarului, în formă triunghiulară.

Întrănd în lăuntru ne aflăm în o uriașă anticameră, de formă rotundă și cu un diametru cam de 50 m. Pe jos pămîntul este acoperit cu ghiață ér păreții de pîtră văröșă sînt împodobii ici cölea cu frumöse cristale de ghiață. În döne locuri se află ridicături sau mici movile de ghiață, dintre cari una se termină în döne vîrfuri.

Din anticameră peștera se rămuresce în döne direcțiuni. În stînga se deschide o prăpastie grozavă, ale cărei adăncimi nu ne sînt cunoscute cu siguritate. În tönna anului 1858 un forestier (Kulmer) a pătruns în ea pe scări, pînă la o adăncime de 50 de stăngini, fără a-i da de fund; ea este un uriaș ghețar, avënd după părerea forestierului numit o adăncime de vre o 200 m. Acosta înse este numai o calculație aproximativă.

Despre adăncimea prăpastiei ne putem face o închipuire aruncănd în ea o pîtră sau o bucată de ghiață. După observații exacte abia la 14 secunde sosesce la noi sunetul cauzat de căderea obiectului aruncat; sunetul se prefăce în o detunătură puternică, care se

repetează de câte va ori, perđendu-se apoi în tăcerea tainică a adăncimii.

De la intrare spre drepta peștera se continuă în un coridor, care are o lungime de peste 50 m. și ne conduce în despărțemîntul cel din urmă al ghețarului. Coridorul este mai jos aședat de cît anticamera, așa că trebuie să coborîm pe scări tăiate în gheta; el ne ofere o priveliște feerică. Padimentul este de ghiață, ér păreții și tavanul sînt cu totul acoperii cu cristale, formănd ghirlande, ciucuri și buchete de flori de ghiață, în diferite forme. La lumina torțelor cristalele dau o strălucire feerică, înfățișăndu-ne toate colorile curcubeului și presentăndu-ne una dintre cele mai fărmeçătoare priveliști. Cristalele se formază din vaporii, cari se aședă pe păreții reci și înghiață acolo: un proces asemenea aceluia, prin care se formază iarna pe geamuri florile de ghiață.

Cea mai frumösă parte a ghețarului este hala din urmă, aședată (cu vre o 5 m.) mai jos, de cît coridorul. Ea are formă rotundă, ca și anticamera, dar este mai mică, avënd în lățime 21 m.; boltitura se înalță pînă la 22 m. Padimentul este acoperit cu ghiață, ér păreții și boltitura în parte mare cu cristale. Frumșeta ei înse o alcătuesce multimea de sloiuri de ghiață, cari sau atîrnă din tavan (stalactiți) sau se ridică din padimentul ghețar (stalagmiți). Ei dau halei înfățișarea unei maestöse biserici, din care

pricină Moții i-au și dat numirea de *Biserică*. Boltitura este apröpe întregă decorată cu sloi stalactiți, ér pe padiment sînt mai multe grupe fantastice de stalagmiți. Unii din aceștia sînt de mai mulți metri în înălțime. Deja la intrare, pe treptele pe cari coborîm din coridor în hală se află 4 stalagmiți, înalți peste trei m.; urmază apoi o grupă de alți câți va mai mici. Mai în lăuntru se află o movilă de ghiață împrejmuată cu o pitorescă grupă, compusă din 6 stalagmiți mari și vre o 50 mai mici. Movila cu grupa acosta se numesce *Altar*. Altarul cu sloii, ce atîrnă de sus, ca o draperie, este de o frumșetă uimitöre, așa că cu greü i-se pöte afla alt un de va părechea. Cel mai înalț stalagmit este de trei metri și se asemănă în tocmă cu forma și statura unei femei, din care pricină la Moți există tradiția, că el este o *Zină împărătesă*, schimbată în un sloi de ghiață și încunjurată de curtenii săi, cari sînt sloii dimprejur. Toți stalagmiții din „biserică“ sînt alcătuiți din cea mai curată ghiață, cristalină și străvezie, înfățișănd, luminați de torțe sau de lumini, o priveliște feerică, care produce un efect magic, de nedescris. Temperatura în peșteră este vara între 7 și 10° C. de căldură, ér iarna e sub punctul de ghiață.

Așa ni-se înfățișază ghețarul de la Scărișöra; ast fel de minune a naturii are Ardealul, ascunsă în sînul Munților Apusenii ai săi!

În ținutul Scărișörei și Albaclui sînt în preponderanță formațiunile de calc (trias-

în mondialul colegiū de Propaganda Fide, care cuprinde în sine tineri din toate semințele pământului, să fie adorat în toate limbile posibile Dumnezeu făcut om de curind.

Colegiul de Propaganda Fide, în care și-a încălzit inima și și-a luminat mintea apostolii Românilor de la finea secolului trecut, în tot anul până în 1871, la sărbătorea arătării Domnului (la boboteză) ținea o academie poliglotă (o serie de poezii ori proze întrerupte de cântece sacre în limbile vorbite în institut), spre a lăuda pe Mântuitorul de curind intrupat. La această sărbătore a institutului pe lângă un număr frumos de cardinali, arhiepiscopi și episcopi, participa și corpul diplomatic. De la 1871 în coace această ceremonie înălțătoare de suflet încetă până în anul trecut, când își reluă era și firul, și pe care-l continuă și în anul acesta în 35 limbi.

Biserica colegiului e împodobită pentru ocaziune, având în frunte icôna S. Sale Leo XIII, ér în fund de a supra în cor e orchestra constatătoare din vre o 60 de musicanți, profesori aleși, și cam tot atâta coriști din cei mai de frunte din Roma, la cari se adauge și corul institutului, pe când naea bisericii e plină de persoanele mai de frunte din Roma. La intrarea cardinalului prefect orchestra își începe melodiile sale dulci, cari te transportază în o lume fericită, în care îți uși de toate necasurile vieții acesteia. Urmază prolusiunea în limba italiană, carea terminată, se începe cântul „Sténa mării.“ Urmază apoi laudele Mântuitorului în 14 limbi din Asia, și în 3 din Africa (între cari e și limba triburilor sălbatice cafru și zulu). Acestea terminându-se orchestra îndulcesce din nou sufletele, în cari se escitase curiozitatea la vederea recitatorilor atât de deosebiți și a limbilor pentru noi necunoscute. Vine apoi partea a doua și cu ea limbile din Europa în număr de 18, cari sînt întrerupte prin un hymn cântat în onôrea lui Iesus. Din concertul limbilor europene nu a lipsit nici limba română. Terminându-se limbile urmă din nou o rugăciune cântată, apoi conclusiunea, și orchestra da de scire, că solemnitatea s'a sfârșit.

cale); afundătura ghetarului și alte afundături de soiu acesta sînt alcătuite de stînci vâroase, asemenea și cheile și strîmtorile, cum este valea Ordincușii, strîmtôrea La Strajă ș. a.

Spre méză nôpte de la Albac și Scărișôra se află linia de despărțire a regiunii apelor Arieșului și Someșului. Din valea Arieșului duc cărări de munte în valea Someșului, în spre Cluj. Asemenea căi de munte trec de la Scărișôra spre apus, peste cόμεle munților Bihariei, cari de aici nu sînt de parte. Una dintre cele mai umblate este calea, care pleacă din valea Galbinei sau a Rîului-Alb, un braț principal al Rîului Mare. Ea se așterne prin codri străvechi de fag și brați și trecînd peste curmătura La-Jocu și pe lângă muntele Piatra-Grăitôre, coboră în valea Crișului-Negru.

Căile aceste, cari numai de-a piciorle sau călare le putem străbate, sînt folosite de aceia dintre Moși ciubărari, cari nu-și ia drumul pe Arieș în jos, ei își duc marfa spre vinđare în valea Someșului, spre Huedin și Cluș sau în țara Bihariei.

Era ceva mângăitor căud vedea-I atâta tineri de parte de patrie, părinți, frați și surori, cu temperamente și educațiune deosebite, cari aveau unul și același cuget: mărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor. Cum negrul Cafru se unia în cugete și simțiri cu blondul Norvegian, micul Malabarez cu marele de statură Anglez și Spaniolul cu Americanul. Aci se verifică într-o adevăr cuvintele: Pre pămînt pace, între ômeni bunăînvoire. Érá la noi? . . . Parlamentul, care e pus ca să creeze legi pentru binele public se cêrtă. Diversele partide se luptă între sine, ca depunînd pe una să ajungă ea la putere, nu atât pentru binele public, cât mai mult ca ea să fie în fruntea țării. Națiunea magiară cu ziaristica ei nu încetază de a propaga între cetitori câte și mai câte scornituri despre naționalități în general. Și chiar și noi Români între noi, câte nu presupunem unii despre alții, și cari toate nu pot de cât să producă bucuria în taberele inimice. Pare că nu sîntem fi aceluia-și părinte, parcă nu avem acela-și scop, mântuirea sufletescă, propășirea patriei comune și înflorirea tuturor cetățenilor ei, conservându-și fie care naționalitatea-I proprie. Dar să sperăm timpuri mai bune, să sperăm, că vor înțelege compatrioții nostri adevăratul scop al societății.

Date caracteristice. — Guvernamentalul semioficios „Nemzet“ în numărul său din 18 cêrcă a slăbi cu următorul argument argumentele acelora, cari pretind în Ungaria reforma legii electorale:

„Ori care încercare, care ar dori, să schimbe legea electorală în întreg organismul ei, în partidul liberal ar împingea împotrivire tare deja și numai din cauza, că între raporturile nôstre proprii domnind egemonia rasei magiare și clădirea statului național preste toate cestiunile și problemele afacerilor publice: nu i-ar permite consciința patriotică, să rischeze interesele acestea mari prin o reformă iuțită, nestudiată bine și neprobată în toate fibrele ei, cu un cuvînt prin o reformă pripită.“

La argumentul acesta „Alkotmány“ din 19 observă următoarele:

„Să ne punem pe o clipă pe punctul de vedere al partidului liberal de astăzi și să primim tesa aceea îndrăznită, că numai partidul liberal e chemat, să asigureze în patria acésta egemonia rasei magiare și politica națională magiară. Și acum să vedem, că comitatele acelea, în cari sînt în preponderanță nemagiarii, Germanii, Slovaci, Sêrbii, Români, Croații și Rutenii, câți deputați au spedit în 1896.

Étă aci o tabelă mică:

Árva	din 2 mand.	1 guvern.
Arad	8 „	6 „
Alba inf.	7 „	7 „
Bács-Bodrog	17 „	17 „
Bars	4 „	4 „
Bereg	4 „	3 „
B. Năsăud	3 „	3 „
Brașov	4 „	4 „
Făgăraș	2 „	1 „
Hont	4 „	2 „
Hunedóra	6 „	5 „
Tirnavă mică	3 „	3 „
Cluș	6 „	5 „
Caraș	7 „	7 „
Liptó	2 „	2 „

Maramurês	din 6 mand.	5 guvern.
Tirnavă mare „	4 „	4 „
Nyitra	11 „	10 „
Pojon	10 „	6 „
Sáros	6 „	5 „
Sibiú	5 „	3 „
Szepes	6 „	6 „
Selagiú	5 „	5 „
S. Dobica	7 „	7 „
Timiș	11 „	10 „
Turda Ar.	4 „	4 „
Torontal	13 „	13 „
Trencin	8 „	8 „
Turóc	2 „	2 „
Ugocia	2 „	2 „
Zemplin	8 „	6 „
Zólyom	4 „	4 „
Fiume	1 „	1 „

Din 186 mand. . . . . 173 guvern.

Așa dară dintre cele 63 comitate acelea 33, în cari civili nemagiarii sînt în majoritate hotărîtă, din 186 mandate (computând și pe cel din Fiume) au subministrat partidului guvernamental 173, adică majoritatea uriașă a partidului guvernamental celui stătătorii din 250 inși.

Și acuma sîntem nevoiți, să aducem pe On. soț, pe „Nemzet“ în confusiunea cea mai penibilă. Naționalitățile în privința patriotismului sînt sau vrednici sau nevrednici de încredere. Și: partidul liberal de astăzi sau e, sau nu e păzitorul chemat al politicii naționale magiare.

Dacă naționalitățile sînt vrednice de încredere, atunci de ce teme „Nemzet“ de estinderea dreptului electoral pentru naționalități egemonia rasei magiare și a politicii naționale magiare? Érá dacă naționalitățile nu sînt vrednice de încredere, atunci de ce au subministrat chiar ele majoritatea uriașă a partidului liberal de astăzi?

Și de altă parte: dacă partidul liberal de astăzi va, să facă numai politică națională de ce și-a dobîndit majoritatea uriașă a mandatelor sale chiar în cercurile naționalităților și de ce nu a putut, să-și dobîndescă majoritatea mandatelor sale între magiarime?

Fôrte ne-ar plăcé, dacă „Nemzet“ ar puté, să ne dea la întrebările acestea un răspuns, care să nu aibă de loc două înțelesuri.

Dară de și nu răspunde „Nemzet“, un lucru e limpede înaintea nôstră, și acesta e, că partidul liberal de astăzi majoritatea sa și-o a dobîndit cu mijloce contrare legilor în cercurile naționalităților celor bânuite acuma din partea lui de nepatriotice, pentru ca apoi cu îngânfare să iese în public și să vestescă: Eú sînt păzitorul chemat al politicii naționale magiare.

Ôre acesta nu e humbugul cel mai cinic?“

Revistă bisericescă.

Roma.

Sfinția Sa Leo XIII în îngrijirile sale părintești față cu fiii săi sufletesci nu a perdut din vedere nici pe Americanii de sud. Prin o brevă dată din 25 I. tr. îi îndemnă pe Arhiepiscopii și Episcopii din America de sud, ca să se întrunescă în sinod, și fiind că ei mai înainte s'a fost ales deja pentru sinod, Roma îi primesce cu bucurie, esprimându-și tot o dată durerea „că în pu-

seșiunea sa actuală nu e în stare de a-i primi cu atare onoruri și distincțiuni, cum ar dori." Le comunică mai de parte, că deja a dispus, ca S. congregațiune a Conciliului (careia esplică decretul conciliului Tridentin), să pregătască materia pentru sinodul episcopilor Americani de sud, ce se va ține în anul venitor.

După scirile oficiose din Vatican proximal consistoriū se va ține pe la finea lui Februarie. Cu această ocaziune Mons. Gennari, Mons. Ciasca Archiepiscop titular de Larissa și de presinte secretariū pentru rital latin la Congregațiunea de Propaganda Fide, și Mons. Dellavolpe maior-domul Vaticanului, vor fi creați cardinali. Pe lângă denumirile acestea mai rămân încă vacante 14 pâlării de Cardinal.

Italia.

Nu de mult părinții Iesuiți au cerut de la Ministrul de instrucțiunea publică, ca să concedă și pentru liceul lor împreunat cu internat de la Mondragone, în care în număr preponderant sînt nobili, privilegiile ce le-au liceele de stat. În contra așteptării, ministrul a ascultat cererea, cu tôte că la orașul Frascati, de care se ține și villa Mondragone există liceu de stat. De părerea ministrului au fost și cei mai mari inimi ai bisericii, cari când e vorba de biserică o persecută, ér când e vorba de instrucțiunea copiilor lor, atunci nu dubiteză de a-i băga prin internate, cari stau sub conducerea preoțimii. Semn, că pe lângă tótă ura, ce o au în contra bisericii, totuși sînt siguri de educațiunea corectă dată din partea preoțimii.

E știut, că conferința pentru pace proiectată de Țarul Nicolae nu preste mult își va începe ședințele sale. Italia voia cu orî ce preț, ca Vaticanul să nu trimită legați la conferința această, propunend ca numai acelea puteri să lea parte, cari au armată. Dar dorința inimicilor Scaunului Apostolic de astă dată nu se va implini. Pontificele Leo XIII și-a exprimat dorința Țarului, că ar dori, să trimită și el legat la conferința de pace. Țarul cunoscend nisuițele pacificătoare ale papei, de sigur că va satisface dorinței bătrânului prinsoneriū.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Pe când dieta își continuă ședințele sale încă tot sub președința bătrânului Madarász, propunend-se fel de fel de îndreptări, cari de cari mai curioase s. es. că în loc de Ianuarie să se pună în protocol numirea ungerescă a aceleași luni (tél hava), în loc de névszerint való szavazás, să se scrie névszerinti szavazás, și alte propuneri de soiul acesta, pentru cari propunătorii cer votare nominală, pe atunci delegații diferitelor partide din opozițiune se sfătuiesc asupra punctelor de împăcare cu guvernul.

Și în adevăr în consfăturile lor au și stipulat condițiunile de împăcare, re-

ducendule la 5 puncte. 1) În cât e pentru pactul economic cu Austria, opoziția se declară gata a vota un provisoriu pe 6 luni, după care nu mai este iertat, ca să urmeze un alt provisoriu, ci pact. Acest pact economic să fie închiat numai până la finea anului 1902, în care timp espiră cele mai multe tractate comerciale ale monarhiei cu alte state, și atunci Ungaria își va înființa vamă separată. 2) În ce privesce alegerile, acelea să fie curate, legea electorală să fie revădută, și dreptul electoral să fie lărgit. 3) În locul al treilea să se dea garanții personale pentru implinirea condițiunilor, și în noul cabinet să între un ministru din partidul apponyist. 4) Referitor la Bánffy și consoții lui opoziția pretinde, ca să se retragă. 5) În urmă ar fi revisiunea regulamentului căsii, dar fără clotură. Condițiunile acestea de împăciuire opoziția le-a împărtășit în scris ministrului president prin disidenții Szilágyi, Csáky și Andrássy, cari au figurat ca mijlocitori între Bánffy și opoziția.

După primirea condițiunilor, a urmat consfătuirea ministrilor, după care Bánffy, Lukács și Fejérváry au plecat la Viena, unde împreună cu ministrul a latere Széchényi au fost primiți de Monarhul în audiență. După aceea atât Duminecă, cât și Lună s'a ținut consfăturii presedate de Maiestatea Sa. În consfăturile acestea s'a ajuns la conclusiunea, că pe baza principiilor stabilite de guvern să se continue negocierile pentru sanarea situației parlamentare în Budapesta.

Propunerile guvernului pentru împăciuire sînt următoarele, ministerul Bánffy își va da dimisiunea, dacă opoziția va satisface următoarelor condițiuni: 1) Ca Perczel Dezső, Tallián Béla și Dániel Gábor să fie aleși de preșidenți ori vicepreșidenți ai casei. 2) Ca să se facă uniunea vamală cu Austria, chiar și când în Austria această s'ar întâmpla pe baza §-lui 14. 3) Reforma casei, după carea obstrucția să fie imposibilă, și deputații eventuali obstrucționisti să fie scoși cu puterea brachială. 4) Guvernul garantează judicatura curiei, dar respinge pretensiunile opoziției privitoare la incompatibilitate. 5) Guvernul își va da abdicerea după ce se va fi ales președintele casei și după ce se vor fi votat provizoriile, și proiectul de lege pentru recruți.

Opoziția propunerile acestea le consideră de neacceptabile.

Austria.

Speranța, ce se nutria în săptămânile trecute despre împăcarea Germanilor cu Bohemii cel puțin în Bohemia, a fost nimicită. Ast fel începându-se din nou ședințele Reichsrathului, Germanii încă vor începe obstrucția. Ceea ce a nimicit nădejdea de împăciuire a fost decisiunea supremei Curți din Viena, după carea limba cehă și germană sînt egal îndreptățite în Bohemia. Decisiunea această se bazează pe rescriptul împăratului Ferdinand din 8 Aprilie 1848, în care se recunoște autonomia întregului regat bohem, care rescript în virtutea legilor de atunci, are putere de lege, și de atunci în cöce nu a fost abrogat.

Pe cum s'a fost anunțat în rîndul trecut, Reichsrathul din Viena s'a deschis cu slabe speranțe de împăciuire. Partidele opoziționale pe cum partidul poporal și progresist german și Schönererianii propun, ca ministerul să fie pus sub acuză pentru ordinațiunile împărătesci din 30 Dec. în cauza provisorului.

Germania.

În ședințele parlamentului imperial s'a început prima cetire a proiectului despre îmbunătățirea legii militare. Reținendu-se timpul serviciului militar de 2 ani, se înmulțesc cavaleria, se reorganizează tunarii, pe cum și cei de la calea ferată și telegraf.

Deputații socialiști sînt în contra proiectului. Ei zic, că armata nu are nici o lipsă de îmbunătățire, căci Franța nu e în stare, ca să porțe război, Rusia asemenea pentru stările sale interne. Ba ameliorarea armatei ar fi ca o palmă dată manifestului pentru pace al Țarului.

Centrul german primesce proiectul fiind pentru binele public, dar își exprimă tot o dată admirațiunea față de îmbunătățirea armatei, acum când pretutindenia e vorbă de pace.

Spania.

Neînțelegerile cu privire la bugetul ministrului de război și a celui de marină, ușor pot cauza schimbări în cabinet. După „Reforma“ din Madrid guvernul ar voi, să cêră imputernicire de a vinde insulele Mariana, Carolina și Palau, căci altmintrea ar trebui să susțină pe insulele acestea la vre o 4000 de soldați și mai multe năi.

În ce privesc pierderea insulelor Filipine, Spaniolilor nu le prea pare rău după ele. Fiind că populațiunea alor 1500 de insule mari și mici, este de nemuri diverse și prin urmare de caractere și porniri diverse, Spaniolilor nu le-au făcut de cât necasuri, de cari nici Americanii nu vor fi mântuiți. Mulți pe lângă tôte nisuițele Spaniolilor au rămas în stare sêlbatică. Ura față de cei albi e universală. Aguinaldo, capul resculaților indigeni, continuă a forma constituția pentru insule și a se considera de independent. Încercarea Americanilor de a debarca la Iloilo, el o consideră ca o declarare de război. În cauza Spaniolilor prinși și cari se află în puterea resculaților, Aguinaldo a trimis un legat la ministrul spaniol Sagasta, și la cardinalul Rampolla secretariul de stat al Vaticanului, ca să între cu el în tratative.

Sêrbia.

Cu ocaziunea aniversării eliberării orașului Niș în 13 a. c. în catedrală s'a ținut un Te Deum, după care au fost primirile la Curte. Aci s'a prezentat și scupcina în corpore. Regele Alesandru în discursul ce l-a ținut, și-a manifestat îndestulirea sa cu activitatea scupcinei de până aci, și că i-se va presenta un proiect de lege pentru schimbarea legii electorale, în sensul căruia timpul duratei

mandatelor deputaților de la 3 ani se va urca la 5, și acesta va avea putere retroactivă și pentru alegerile din 1896.

Bulgaria.

În presara anului nou școala militară din Sofia și-a ținut balul său îndatinat, la care au luat parte și principele Ferdinand cu principesa, corpul diplomatic, ministrii, corpul ofițeresc din capitală și oficialii mai de frunte. La mezul nopții principele sub bubuitul tunurilor și-a ținut vorbirea sa către armată, în care își exprimă mulțămirea față cu ostășime, carea tot de una și-a împlinit datorințele față de patrie și principe.

Dania.

În ședința parlamentară din 14 a c. deputatul Hagen a interpellat pe ministrul de externe în cauza espulsării Danezilor din Schleswig. Ministrul de externe i-a răspuns, că dînsul a făcut pașii de lipsă la guvernul german, de unde a primit ca răspuns, că nu a fost espulsat nici un Danez, care a fost așezat în Schleswig. În fine ministrul își exprimă speranța, că pe venitoriu vor înceta espulsările, fiind în interesul ambelor țări, ca relațiunile între ele să fie cât se poate de amicale.

Creta.

Mal de mult se credea, că dacă Creta va fi liberată de sub domnia Turcilor, și va fi pus de guvernator principele Georgiu, toate lucrurile vor merge în ordine, bunăstarea materială va înflori în această insulă și în curând va fi pe același grad de cultură cu țările din apus. Oh, dar și-au uitat toți aceia, cari credeau așa ceva, de zicala bătrână, că Cretenii sînt leneși, și caracterul lor e indocil. Cetele de resculați tot așa au rămas și acum. Ei ar dori, ca tot ce au luat de la Turci, să fie a lor. Unicul om, cu care se poate înțelege principele Georgiu, e cretenul Dr Sphakinakis, care îi propune ca să nu se cugete de a domni în mod constituțional preste acești oameni mai fără caracter, ci conchemându-se adunarea națională să ceară împunerea de a domni cu putere neîntermită în acești 3 ani, pe cari are mandatul de guvernator. Răul e, că cu greu îi vor concede așa ceva Cretenii cei nedisciplinați.

Correspondințe.

Valca Murșului, Ianuariu 1899.

Clarissime Dle Redactor!

Cu multă bucurie am aflat în numărul din urmă al „Unirei” despre concludul luat în adunarea reuniunii învățătorilor arhidiecezani relativ la înființarea unui organ pedagogic.

Era o lipsă de mult simțită aceasta, o lipsă, care o simțiam cu atât mai tare, cu cât noi înșine am provocat-o prin indiferențismul, ce l'am manifestat față de ast fel de întreprinderi anterioare.

Luând deci învățătura din propria noastră experiență, cred, că vom îmbrățișa cu mai multă căldură noul organ pedagogic, care va apărea la Blaș cu I. Faur v.

Căci e mai pe sus de ori ce îndoelă însemnătatea unui ast fel de organ. El va avea, să reprezinte interesele periclitate ale școlii române, el va trata chestiuni de natură pedagogică, chestiuni, cu cari publicistica noastră sau nu se ocupă, sau numai în un mod foarte fugitiv. Și dacă e vorba, o corporațiune atât de însemnată, ca ceea a învățătorilor, dorea va fi în stare să susțină și ea un organ, care să se ocupe în mod particular de interesele ei. Căci multe sînt chestiunile ce ar fi de ventilat, și multe sînt neajunsurile, ce în mod sistematic se descarcă asupra școlilor noastre, și o concentrare de idei, o grupare a luptătorilor în jurul aceleași flamure e absolut de lipsă. Și flamura aceea va fi fîoa pedagogică, care va răspândi lumină, pusă fiind *exclusiv* în serviciul școlii și a învățătorilor.

Noi învățătorii de la sate legăm mari speranțe de ea, considerând puterile ce vor da directiva, și gândindu-ne, că în sfîrșit vom avea și noi un organ, care să se ocupe de noi, care să ne adune pe toți în o singură corporațiune. Ideea despre înființarea unei foi pedagogice drept apendice la vr'o fîoa politică, de și nu o reprob, o aflu de puțin satisfăcătoare.

Școala noastră e o instituțiune cu mult mai însemnată, de cât să nu alibă lipsă de un organ propriu și să se îndestulească a fi privită drept apendice la o fîoa politică.

Vom fi recunoscători la tot cazul, dacă în ziarele politice se va da mai multă atențiune școlii române, dar noi avem lipsă de un organ propriu, care ocupându-se în mod special de noi și de școala noastră, va fi în stare de a ne satisface în măsură mai mare, — fiind chestiunile școlare de natură mai delicată și reclamând aprofundarea și perfecta cunoștință în cauză.

Acastă aprofundare și cunoștință în cauză nu ne-o poate asigura presa politică, avînd această altă directivă, și ast fel recurgem în mod firesc la puterile specialistilor, pedagogi de profesiune.

Și în jurul acestor puteri conducătoare ne vom grupa și noi cu credință.

Prețul de 3 fl., cred că nu va fi pedecă întru propagarea foilor, ori cât de sîraci ar fi învățătorii nostri. E rădăcă învățătorimea noastră ar fi atât de indiferentă, în cât să nu jertfescă nici acești trei floreni în interesul propriu și al școlii române, al cărei apostoli sînt, — nu va mai fi vrednică de frumosul nume, ce-l poartă.

În speranța, că în curînd ne vom vedea grupați cu toții în jurul organului nostru mult dorit și mult reclamat, apelez încă o dată la simțimentele colegilor mei doritori de progres pe terenul școlii române.

Un dascăl de la sate.

Mulțămită publică.

Din incidentul aranjării unei sorțiri de obiecte în favorul Reuniunii femeilor române greco-catolice din Blaș, au binevoit a contribui:

(Continuare.)

N. N. Blaș, a dăruit „Opere complete, Poesii” de Alexandri, vol. I. II. în

2 exemplare, „Migrațiunea animalelor” de S. C. Mihailescu în 4 exempl., „Colăcărutul” de B. Vicin în 4 exempl., Dr. Vasile Hossu canonic o mapă de scris, Dr. Victor Szmigelski canonic „Ben Hur sau zilele lui Mesia” de L. Wallace trad. tom. I. II., Iacob Murșianu prof. „Musa Română” 1894, Damian Elie Domșa „Pilotea” în 2 exempl., Aurel C. Domșa „Din goana vieții” de Al. Vlăduță edit. de lux, Emil Chețan „Castelul din Carpați” J. Verne-Onișor edit. de lux. —

Dnele: Eufrosina Măcelariu Mercurea ținătoare de batiste brodată, Dafina Păndăzun Săncel 4 servete, Maria P. Pop Ghiriș tablete brod., Ana Moga Sibiu ținăt. de batiste, Vilma Finta Ghiriș decor de masă și tablete brod., Roza Veress Ghiriș o tabacheră și 2 necesair de toilette, Amalia Laftu Crăciunel 2 ștergare țes. de casă, Laura Valeria de Radeșu Veza 1 Millieu brod. și 1 traistă, Iuliana G. Vancea Blaș ștergar brod., S. Muntean tablete brod., Elena Trifan ținătoare de ace brod., Aurelia Fulep servete de liquer, Aurelia n. Solomon 2 pompadoururi din peluche brod., coperitoare de album, și o perință pentru voiaj brod., ved. Cornelia Ohridă ținăt. de perii și tablete, brodate.

Dșorele: Tinca Pop Cluj, tavă pict. de glajă, Victoria Marian Beldiu ștergar brod., Eugenia Moga Sibiu decor de părete pict. arsă, Clementina Câmpean Ibașfalău ținătoare de perii, ținătoare de fructe, Maria Barșiu Blaș ștergar brod., Elena S. Muntean învățătoare, decor de masă brod., Elena Fulep ținătoare de unt, Ana Fulep cană de apă, Vilma Marcus Ghiriș millieu brod., Amalia P. Istade ținăt. de ștergar brod. pe catifea, Anuța Dănilă ștergar brod. cu mătăsa, Angela Chețan 2 tablouri decor., Mariș Morariu ținăt. de jurnal, Maria Rus ținăt. de pepteni, Aurelia Bardosy Sibiu perină de canapea, Elisa Dănilă Cheța, decor de masă brodat. (Va urma.)

Aurelia n. Solomon Dr Ambrosiu Chețan
presidentă. secretar.

„An nou fericit.”

La rubrica „An nou fericit” în locul biletelor de felicitare, au mai contribuit la fondul școlarilor morboși, de la instituttele din Blaș următorii:

1. I. F. Negruțiu, prof. la pr. . . 2 corone.
2. Niculau P. Rațiu, preot în Tritul superior, ... 2 corone

Noutăți.

Escolența Sa Dr Victor Mihályi bunul nostru Mitropolit a pontificat în ziua de boboteză fiind asistat de un mare număr de preoți, eșind și la Tirnavă pentru binecuvîntarea apei.

Denumiri. Preaonoratul Iacob P. Macaveiu, viceprotopopul D. Săn-Mărtinului, e numit paroh și vicar foraneu arhiepiscopesc al Făgărașului. — Onoratul Laurențiu Pascu, capelanul Clușului, e numit paroh și administrator protopopesc al D. Săn-Mărtinului.

Din diecesă Oradei mari. Escolența Sa Michail Pavel, pe M. O. Domni Dionisiu Bran paroh în Ardușat și Ioan Genț paroh în Haiu, i-a denumit de protopopi onorari.

Congresul Orientaliștilor. În anul acesta în intervalul de la 1—12 Octobrie se va ține în Roma un congres internațional al Orientaliștilor. La acest congres, a cărui președinție este marele filo-român și profesor de universitate, contele Angelo de Gubernatis, vor participa și Români în număr frumos și vor prezenta diverse lucrări congresului. Președintele secțiunii române este dl V. A. Urechia profesor universitar și senator în București.

Candidat de deputat. Pentru cerul electoral Bogșa (în Bănat) este candidat de deputat guvernamental Dr Pachomiu Avramescu, care în 2 Ianuariu și-a ținut vorbirea program. Alegerea se va întimpla în 24 a c.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Credința vécúrilor creștine celor dintâi în fecioria Născătoarei de Dumnezeu.

(Continuare.)

Dară aceea, că manicheismul și-a însușit docetismul, o dovedește și epistola lui Manes îndreptată către Marcel și păstrată la s. Epifaniu,¹⁾ pe cum și chipul, în care s. Epifaniu combate manicheismul.²⁾

Manicheismul a ținut foarte mult. S. Augustin încă s'a ținut câtă va vreme de el, și el s'a susținut multă vreme și după mórtea sfintului Augustin. Câte va estrase din cartea s. Augustin îndreptată împotriva Manicheului Faust încă caracterizează ținuta acestui sistem față cu Maria. Faust zice bună oră, că pe nedreptul se impută lui Mateiu înșelăciunea, ca și cum el ar fi închis pe Fiul lui Dumnezeu în matricea unei muieri. În genealogia sa el grăește numai despre fiul lui David, și numai după botez se declară Isus de Fiul lui Dumnezeu. „Veđi deci, că ceea ce cu trei zeci de ani mai înainte, pe cum se pare lui Luca, s'a născut din Maria, nu e însuși Fiul lui Dumnezeu, ci ceea ce mai apoi s'a făcut de la botezul din Iordan.“ „Dacă simbolul vostru e de așa, cât credeți în Isus Christos Fiul lui Dumnezeu, carele s'a născut din Maria Fecióra, atuncia primiți deci pe Fiul lui Dumnezeu de la Maria, Mateiu îl primesce de la Iordan, noi (Manicheii) îl primim din Dumnezeu.“ „Acela, pe care l-a născut Maria, de cum va preste tot a existat, se numește înse pe nedreptul și fiu al lui David, dacă nu e constatat, că l-a generat Iosif.“ „Căci genealogia la Mateiu se pogoră dóră de la Avraam prin David la Iosif, érá nu la Maria. Despre acesta e știut, că ea nici nu a fost o fiică a lui David, ci fata unui preot cu numele Ioachim din némul lui Levi. Pentru a mântui pogorirea preținsului ei fiu de la David ar căuta, să o declarăm saú de muierea saú de fata lui Iosif.“³⁾

Cel dintâiu, care combătând pe Doceti apără cu o cale și învățatura, că Maria e mama lui Christos, e s. Ireneu. În combaterea acesta scrie el între altele: „Cel născut din Maria — e Fiul omului. — Evangelia nu cunoște alt Fiú al omului a fară de acela, care e din Maria, care a și pățimit, și (nu cunoște) alt Christos, care mai înainte de patimi să fie sburat de la Isus.“⁴⁾ „Rătăcesc aceia, cari zic, că el nu a primit nimica din Fecióra, — căci dacă el nu a primit de la om substanța trupului, — dacă el nu s'a făcut, ceea ce eram noi, atuncia nu a sevârșit un lucru mare prin aceea, că a pățimit.“⁵⁾ „Pogorirea lui în Maria ar fi de prisos. Căci pentru ce s'a pogorit într'insa, dacă nu a avut de gând, să primescă ore ce de la ea? Ori dacă nu ar fi primit nimica din Maria, atuncia nici o dată — nu ar fi mâncat mîncări, nu — ar fi ajunsat patru zeci de zile.“⁶⁾ „Am arătat, că e aceeași a zice, că el s'a arătat la părere, și aceea, că el nu a primit nimica de la Maria.“⁷⁾ „Acest Fiú al lui Dumnezeu, Domnul nostru, Cuvintul Tatalui, cel ce a ieșit la arătare, s'a făcut Fiul omului, pentru că după firea sa cea omenescă se trage din Maria, carea își are némul de la ómeni, carea însă-și încă a fost om.“⁸⁾

Destul de limpede apără și Origene trăsătura maternității adevărate a Mariei împotriva vrășmașilor ei celor fantastici. Așa zice el în prologul cărții sale *Περὶ ἀρχῶν*: „El și-a însușit un trup, care e asemenea trupului nostru și se osebesce de acesta numai prin aceea, că e născut de la Spiritul sfint din o fecióra.“⁹⁾ În omilia sa a opta la cartea Facerii zice: „Christos e Cuvintul lui Dumnezeu, dară Cuvintul trup s'a făcut. O parte în Christos

e deci de sus, cealaltă e însușită din firea omenescă și din pântecel fecioresc.“¹⁾ În omilia a șapte spre zecea la cartea Facerii la esplicarea „puiului de leú“ citată mai la deal la trăsătura fecioriei mai adaugă: „În acesta se arată în chipul cel mai învederat și adevărul despre primirea trupului din Fecióra.“²⁾ În omilia a șesa la cartea Ieșirii zice: „— Isus Christos, când a luat trup din Fecióra Maria spre mântuirea noastră.“³⁾ În comentariul său la epistola către Romani tractează Origene despre diferența, cu care s. Scriptură folosește prepozițiile „prin“ și „din“ și în tractatul acesta ajunge, să grăească și despre cuvintele „născut (făcut) din muieră“ de la Gal. 4, 4. La întrebarea, că de ce folosește aci Apostolul prepoziția „din“ și nu prepoziția „prin“, răspunde ast fel: „Despre fiesce care om póte, să se zică, că el s'a făcut prin muieră, de ore ce el, mai înainte de ce s'ar fi născut prin muieră, și-a luat începutul din bărbat; despre Christos înse, care nu a primit originea trupului său din semința bărbatului, cu drept cuvint se zice, că s'a făcut din muieră. Căci el înse-și, adecă muierii i-se ascrie și originea cea dintâiu a trupului.“⁴⁾ Fragmentul comentariului la epistola către Galateni, carele ni-s'a păstrat, și în care se dovedește destul de cu de-amănuntul din viața lui Christos, că el a fost om adevărat, încă are cuvintele acestea: „Nu avem deci, să ascultăm de aceia, cari zic, că el s'a născut prin Maria, érá nu din Maria.“⁵⁾ În sfârșit în comentariul la Evangelia după Ioan se mai găsesc cuvintele: „Sufletul lui Isus — și-a însușit trupul din Maria.“ Une oria înfruntă Origene pe Doceti numindu-i pe nume. În omilia a 17-a la Evangelia după Luca bună oră legându-se de cuvintele de la Luc. 2, 34 „spre semnul, căruia se va zice împotriva“, scrie: „Tuturor acelora, cari istoria le istorisește despre Mântuitoriul, li-se zice împotriva. O fecióra e mama lui, — acestui lucru i-se zice împotriva. Marcioniții se împotrivesc acestui semn și zic, că el nici nu s'a născut de o muieră.“⁶⁾ Tot împotriva lui Marcion se îndreptă și în comentariul la Evangelia după Ioan: „Érá mie mi-se pare, că Marcion încă respinge de la sine învățatura cea adevărată prin aceea, că a respins originea lui (Christos) din Maria și a susținut, că el după firea sa cea dumnezească nu s'a născut din Maria, din care causă a și îndrăznit, să stirpescă locurile acestea din Evangelie.“⁷⁾ În sfârșit în fragmentul de comentariu la epistola către Tit cuprinde diferitele forme ale docetismului la olaltă: Eretici sînt între alții și aceia, „cari adevărat că îl mărturisesc (pe Christos) Dumnezeu, dară nu conced, că el a primit suflet omenesc și trup pămîntesc, cari cu pretextul de a presta Domnului Isus așa zicînd o onorare mai înaltă susțin, că tóte, cele ce a făcut el, mai mult s'aú părut făcute, de cât s'aú făcut în realitate, și cari susțin, că el nu s'a născut de Fecióra, ci s'a arătat în Iudea ca bărbat de trei zeci de ani. Alții adevărat că cred, că el a purces din Fecióra, dară ei pe lângă aceea mai susțin, că Feciórei mai mult i-s'a părut, că nasce, de cât că în realitate a născut. El adecă asigură, că și Feciórei încă i-a fost ascunsă taína preținsei naceri.“ Apoi exprimă pe loc osînda sa asupra unor păreri ca acestea zicînd: „Cum nu ar avé aceștia, să fie depărtați de la biserică?“⁸⁾

Din actele disputării lui Manes cu Archelaú, cari le-am citat mai la deal, mai avem, să relevăm aceea, că Archelaú răspundînd cu liniște respinge esplicarea greșită a lui Manes. El arată, că negarea aceea preținsă a mamei nu are, să se înțelegă alt fel de cât așa, că Christos printr'insa a voit, să însemne, că nu i-a plăcut, că în împlinirea misiunii sale l-aú conturbat cu afaceri private,⁹⁾ și în sfârșit reasuméză întreg răspunsul său în cuvintele: „În ce chip tótă legea și toți profeti stau în două cuvinte, în tocmai așa se întemeiează și tótă sperarea noastră pe nascerea fericitei Marie.“¹⁰⁾

¹⁾ S. Epiph. haer. LXVI. 6. 26.

²⁾ Contra Faustum L. XXIII. 1—4.

³⁾ Haer. III. 16, 5.

⁴⁾ Ibid. III. 22, 1.

⁵⁾ Ibid. III. 22, 2.

⁶⁾ Ibid. V. 1, 2.

⁷⁾ Ibid. III. 19, 3.

⁸⁾ Num. 4.

¹⁾ Hom. VIII. 9.

²⁾ T. II. p. 108.

³⁾ Hom. VI. 1.

⁴⁾ T. IV. p. 519.

⁵⁾ Ibid. p. 691.

⁶⁾ T. III. p. 952.

⁷⁾ T. IV. p. 165.

⁸⁾ Ibid. p. 695.

⁹⁾ Disp. 48.

¹⁰⁾ Disp. 49.

S. Ambrosiū explicând cuvintele de la Luc. 8, 21: „Mama mea și frații mei aceștia sînt școl.” încă se folosesc de prilej spre a respinge învățătura Doceților. El zice, că Christos cu cuvintele acestea numai a împlinit învățătura sa, că pentru voea lui Dumnezeu omul are, să lase tată și mamă, și în acest chip a dat ascultătorilor săi un exemplu. „Aci nu se negă decî mama, carea se recunoște până și de pe cruce (Io. 19, 26 ur.), ci înrudirii trupești i-se preferesce împlinirea poruncii cerești.“¹⁾

S. Efrem Sirul încă zice bună oră în cuvîntarea sa despre schimbarea la față a lui Isus: „El (Christos) a locuit în pînțelece

¹⁾ Expos. Ev. sec. Luc. VI. 36—39.

Feciorei, fără ca să se îngrețoseze de mirosul rău al firii, și a ieșit dintr'însa ca Dumnezeu întrupat.“¹⁾ — „El l-a cunoscut ca pe fiul Mariei, ca pe omul, care petrecea cu ei în lume.“²⁾ — „De cum va nu a fost trup, atunci pe cine a alăptat Maria?“³⁾

(Va urma.)

¹⁾ No. 4.

²⁾ No. 5.

³⁾ No. 12.

Uniunea Bulgarilor.

În congresul eucharistic ținut în Bruxelles și în Constanța din Germania în Iuliu și August 1898 a raportat misionarul Msgr. Mirow despre uniunea Bulgarilor cu biserica catolică următoarele:

„Autorizat prin Escelența sa delegatul apostolic arhiepiscopul Bonetti din Constantinopol s'a îndurat Preasfinția Sa M. Petkow episcop de Chevron i. p. i. și vicar apostolic pentru Bulgarii catolici de rit grecesc din Tracia cu reședința în Adrianopol, să mă delege la congresul eucharistic din Bruxelles și Constanța. Dați îmi voe, să vă subștern în numele lui căte va șire despre uninea bulgară.

„În luna lui Decembre a anului 1860 s'a ivit între Bulgarii Traciei și Macedoniei o mișcare mare în favorul rennirii cu biserica catolică romană. Sătul de silințele sale zădarnice la patriarhul grecesc pentru dobîndirea cător va libertăți religioase și amărîți prin neîncetatele chinniri, căroră erau espuși din partea episcopilor și preoților Grecilor schismatici, Bulgarii în frunte cu câți va din frunțașii săi îndreptară cătră Papa Piū IX o cerere, în care se rugară, să fie primiti în sinul bisericii catolice. Răspunsul Sfinției Sale fu foarte favorabil dorinței lor.

„Dară satele bulgare, cari se declarară pentru unire, au avut, să fie mai întâi instruite în credința cea adevărată, carea erau gata, să o primescă. Numărul preoților, cari au primit unirea, a fost mic, și aceștia încă aveau lipsă tot așa de mare ca și țărani de instruire și întărire în credința sa. Ast fel lipsiau preoți catolici. Sfinția Sa în iubirea sa cea mare de mântuirea sufletelor nu a întrelăsat nimica spre a se îngriji de misionari catolici în țara noastră. El a încredințat misiunea din Tracia congregațiunii Resurrecționistilor. Era numita congregațiune misionară a Resurrecționistilor a primit în anul 1863 cu bucurie și însuflețire misiunea în Bulgaria, pentru ca pe acest popor apăsător la pămînt și ținut în ignoranță și tocire religioasă prin schisma grecescă să-l aducă la unire cu biserica universală și la o viață curată, morală. Misionarii luară de o dată asupra-și jertfa de a renunța la ritual latin și de a primi ritual orientat cel cu mult mai greu. Un număr de surori misericordiane de diferite naționalități încă se alătură la lucrarea această misionară, pentru ca să conluere pe terenul activității caritative cel așa de necunoscut la schismaticii orientali.

„Mulțămită silințelor Rev. Părinți din congregațiunea misionară a Resurrecționistilor misiunea din Tracia are astăzi un cler indigen, spre formarea căruia se silesc un

institut de creștere în Adrianopol. El a fară de o școlă populară pentru cetate mai cuprinde un gimnasiu cu opt clase și un seminar pentru filosofie și teologie; în gimnasiu limba germană și cea franceză sînt studii obligate.

„Dară de la ziua, în care se începuse unirea cu Roma, vrășmașul lui Christos încă a fost activ, pentru ca să nimicescă ori totuși să impedece lucrarea această. Episcopii grecesci schismatici îndemnați de temerea, ca nu cum va poporul întreg să se alătore la cauza această sfîntă, au conces acuma Bulgarilor toate lucrurile acelea, cari mai înainte de aceea le denegaseră cu atîta cerbicie, începură a le măguli și le promisera încă și alte libertăți religioase.

„Unirea noastră se făcuse obiectul urei infuriate și al unor persecutări ne mai pomenite. Cel dintăi episcop al nostru, Msgr. Sokolsky, care condusesse o cetă mare de Bulgarii la Roma și declarase cu cuvinte însuflețite la mormintul principelui Apostolilor înaintea altariului principal din biserica s. Petru, că el și patrioții lui se țin de biserica catolică romană și fuse consacrat de însuși Piū IX întru episcopul cel dintăi bulgar unit, abia sosi a casă, când dispăru fără de veste. Se zice, că ar fi închis în o mănăstire rusescă. Sôrtea lui a rămas nesciută până în ziua de astăzi. Dară el a fost cel dintăi mărturisitoriu și martir, și lucrarea unirii cu toate acestea avea, să facă progrese.

„Unirea însă-și se afla încă numai în fieri și avu, să trecă prin încercări foarte aspre. În cetăți și sate nu lăsa pe catolicii nostri, nici măcar să scotă apă din fântăna comună; nu-i saluta mai mult cu salutarea obișnuită în țară, îi alungară din oficiile lor și-i ruinară cu imposite mari. Îi huliră, îi invinuiră cu uneltiri revoluționare și-i aruncară în temniță cu acuzări mincinoase. Îi încărcară cu huliri de tot felul, îi numiră străini și Protestanți zicînd, că ei asemenea acestora nu ar ține posturile. De multe ori aruncară asupra lor cu petri, când mergeau pe stradă la biserică. Persecutarea se înversună așa de tare, că în un sat uciseră o femeie catolică.

„Nici închipui nu se pôte, la ce tractare erau espuși preoții. De multe ori s'a întimplat, că ei numai cu a nevoe au scăpat de mörte prin mână de noigaș ori prin otravă. Pentru ca totuși să amintesc un cas, unul din acei preoți, cari cel dintăi au trecut de la schismă la unire, archimandritul Ivan Vladikow, în temniță a fost chinuit așa de rău, că acum de 20 de ani nu mai pôte părăsi patul. Dară chiar și dacă abstragem de la persecutări de acestea, sôrtea unui preot mirean la noi e totuși vrednică de

compătimitire. Döră se înțelege de la sine, că aci pe sama lui nu sînt nici porțiuni canonice nici ajutöre de stat. Dacă va, să zidescă o biserică, — o biserică sërăcută din Germania la noi ar fi o catedrală, — are, să cerce patroni înalți, cari să contribuescă cele mai de lipsă. Subsistința și-o amână de pe o zi pe alta din daruri mici de ale credincioșilor (stipendii de liturgii). Puțini sînt așa de fericiți, căt să mai afle la părinții ori frații săi pânea uscată cea de toate zilele.

„Catedrala episcopului unit, carea în dată la începutul unirii s'a ridicat în Chirșaneh în restimp de o săptămână, e de lemn și în urma unei esundări a Mariei e în stare de ruină. Cel puțin zece sate nu au nici măcar o capelă. Preotul e decî nevoit, ca sîntele taîne să le sevărășescă acum în o casă, acum în alta.

„Dară, va zice pôte ore cine, cum pôte unirea, să subsiste între greutățile acestea? Răspunsul rezultă din istoria bisericii creștine din vécurile cele dintăi.

„Mijlocele de edificare religioase ale bisericii catolice, cari aci la noi poporul credincios le iubesce și le deprinde cu atîta rivnă, bună oră cercetarea zelosă și evlavioasă a sîntei liturgii, cuminecarea mai desă, evlaviiile cele așa de ademenitöre ale lunii lui Maiu, ale sîntei inimii a lui Isus, ale Rosariului etc., pentru acest popor serman schismatic sînt lucruri necunoscute, dară formeză un punct principal de atracție la unirea catolică. E de observat, că venerarea Maicii lui Dumnezeu e o legătură comună, carea ne împreună cu frații cei desbinați din Orient și imbie prospectul cel plin de sperare, că în sfărșit totuși se va întimpla unirea.

„Un moment, care recomandă unirea și schismaticilor mai pricepuți, e cultura sciințifică mai largă a preoților catolici, carea, pe cum amintisem mai la deal, și-o dobîndesc în institutul cel bun de educație din Adrianopol ori și în institutele apusane.

„Ce privesce cauza școlară, în Bulgaria sustă siluirea școlară legală, adecă fiesce care cap de familie are, să dovedescă, că prunciul lui de la șese până la patru spre zece ani cercetază vre o școlă, carea corăspunde pretenșiunilor statului. Dară confesiunile încă au voe, să sustină pe sama sa școlii, a căror prestațiunii — a fară de cele din instrucția religioasă — le esaminază organe de ale statului. E învederat, că noi nu putem, să lăsăm, ca prunciul familiilor noastre catolice să fie espuși înfrunțelor celor de multe ori nesuferite și vrășmașe ale învățătorilor schismatici, fără ca să avem a ne teme de primejdii mari pentru credința lor creștină. Împrejurarea această ne impune nouă preoților misionari érašii datorințe nouă, a nume sa

de a da noi înși-ne instrucție școlară sau de a plăti pe un învățătoriu deosebit, așa dară de a înființa școli proprii, ceea ce guvernul și permite.

„Pe terenul politic am observat în deceniile cele mai de pe urmă o silință spre aceea, ca statele cele ce își sînt înrudite în privința națională, să se împreune într-o unitate națională, și acest scop în partea cea mai mare s'a și realizat. Să nu fie ore cu puțință o asemenea unire a bisericilor creștine răsăritene și apusane, cari își sînt așa de aproape înrudite? Și acesta mai ales după ce în privința acésta Sfinția Sa din Roma a făcut chiar în timpurile din urmă silințe pe cât de energice, pe atîta de pline de dragoste, și după ce și în cercurile fraților desbinați încă există o pornire învederată spre acest scop, spre realizarea căruia — adevărat că numai în vreme mai lungă — au, să se facă netede căile.

„În ce chip a fost în timpurile cele dintăi ale creștinismului, că credința creștină s'a lătit mai întâi în popor și după aceea și-a eluat intrare în cercurile sociale mai înalte, până când mai pe urmă împăratul Constantin a întărit cu auctoritatea statului lucrarea ast fel dezvoltată, așa are și lucrarea acésta a unirii poporilor creștine să prindă rădăcină mai întâi în popor și apoi recomandându-se prin propriul său preț să pătrundă în cercurile mai înalte, până când în sfârșit îi va plăce voii lui Dumnezeu, să trezască pe acela, care va duce acest lucru la sfârșit bun. Rugăciunea aceea a Domnului: „Ca toți să fie una, pe cum tu, Părinte, întru mine, și eu întru tine, ca și ei întru noi una să fie,“ în sfârșit totuși va ave, să se împlinescă o dată.“

Bibliografie.

Calendarele pe 1899.

Am început un an nou, penultimul în acest veac, o mulțime de calendare sosite din toate părțile, se îmbie să ne însoțescă zi de zi și în acest an. Vrem, să le înșirăm aci toate câte ne-au sosit și să spunem câte două trei cuvinte de fie care. Anticipăm atîta, că progresăm mereu pe acest teren, un fapt destul de îmbucurător pentru starea noastră culturală.

1. *Calendarul poporului*, anul XIV, edit. Tipografiei Sibiu, prețul 20 cr., pag. 143. Cuprinde în partea literară întâmplările mai însemnate din 1848 cu portretul lui Andrei Murășan și a casei unde s'a născut. Are apoi „Doine și icône din lumea românească“, poezii populare din toate ținuturile locuite de Români, și icône de țărani și țărance de pretutindena. Ceea ce ridică acest calendar înse, e „revașul“ tuturor faptelor bune ori rele, tuturor întâmplărilor vesele ori întristătoare, venite asupra românilor în anul trecut. Merită, să și-l cumpere fie care țeran știutor de carte, el e un adevărat calendar al „poporului“.

2. *Calendar cu cirile*, edit. Krafft, Sibiu, anul CVII, prețul 25 cr. cel mai vechi calendar, vestitul calendar al tipografiei Closius, lătit în toate părțile. În partea literară are mai ales sfaturi economice: gunoii, floxeră etc. o poveste despre regele Matia, „Farmecătoria căprarului“ de Niger, câte va poezii pentru popor, glume ș. a.

3. *Amicul poporului*, calendar ilustrat, edit. Krafft, Sibiu, anul XXXIX, prețul 40 cr. În fruntea lui e portretul escelent al Mitrop. Șaguna, și în partea literară o icônă foarte frumoasă executată a Mitrop. Șuluț. Are și calendarul acesta un feliu de revaș, cu „avers“

și „revers“, și alt articol „cronica anului“ cu întâmplările din totă lumea și o mulțime de ilustrații; apoi două povești de Dr Cioban și Delavrancea, „câte va cuvinte asupra plăcerii“, despre pelagră, povește economice pe fie care lună, și ca nou: Șematism statistic al Românilor din Ungaria și Transilvania, care de o cam dată ca un început, e de puțin folos practic. Calendarul are 94 pag. hârtie fină.

4. *Calendarul Săteanului*, Sibiu, ed. Krafft, 47 pag. prețul 17 cr. Anul VIII. E un mic extras al calendarului precedent, nu corăspunde numelui.

5. *Posnașul*, calendar umoristic, ed. Krafft Sibiu, anul IV. 78 pag., prețul 36 cr., are o mulțime de glume ilustrate, multe din ele au foarte mult spirit.

6. *Calendarul Românului*, edit. tipografiei diecesane din Caransebeș, anul XI, prețul 30 cr. După șematismul diecesan, are și el portretul mitrop. Șaguna și biografia aceluia. apoi o istorisire adevărată „din timpul turcilor“ și un articol instructiv, „despre alegerea profesiunilor“, glume, sfaturi economice și țirgurile.

7. *Calendarul Plugarului*, de Dr Max. Popovici București, 157 pag. se află de vîndare la librăria Ciurcu, prețul 55 cr. are în frunte portretele foarte reușite a părechii regale din România. Articlii publicați în el sînt destinați tot pentru economi, ca de es. Plugăria sătenui, economia vitelor, cultura pomilor, a vitelor americane, fabricarea oțetului, uscarea prunelor, ș. a. apoi bucăți literare de Carmen Sylva, Tolstoi, Panu ș. a. Lucrarea D-lui Popovici merită totă lauda și e făcută cu multă osteneță, are pentru noi un singur cusur; cuprinde o grămadă de cuvinte, pe cari „plugarii“ noștri ardeleni nu le pricep.

8. *Calendarul Minervei*, București, an. I. pag. 176, prețul 80 cr. e cel mai elegant calendar din toate câte au apărut la noi: hârtia sarinată, fină, albă, cu o mulțime de ilustrații de o frumusețe de netăgăduit. Are portretele mitropolifilor: Iosif Gheorghian al României, Miron Romanul și Dr Victor Mihályi, apoi ale lui Grigorie T. Bratian, C. Esarcu, Ioan Popas, Nic. Ciurcu, Bart. Băulescu, Aurelia Cionca ș. a. localități din România și de la noi (Câmpenii, Roșia). Dintre suplimentele artistice însemnăm: O româncă din Ardeal, o cromografie minunată executată în trei culori; Regele și Regina, un atac, Apolo de la Belvedere, Planul Bucureștilor din Austro-Ungaria și Marșul Minervei de G. Dinicu. În partea literară: bucăți de Coșbuc, Teleor, Dr Leon, Popovici, Adamescu, Hétrat, și o mulțime de alți articlii științifici, morali și economici. Cu toate acestea am dori, ca și partea literară să fie mai bine aleasă și mai interesantă, fie și același nivel cu partea tehnică.

9. *Calendar portativ pe 1899*, de Ioan Baciu, pag. 212 format de buzunar, prețul 1 fl. 50 cr. E singurul calendar prea scump în raport cu materialul, ce dă. A fară de partea calendaristică, țirguri, postă etc. cuprinde un catalog lung de cărți economice, foi albe pentru însemnarea cărților împrumutate, pentru termene, pentru cheltueli, însemnări metereologice, servitorii, și de abia la urmă are câte va „diverse“ economice și colecțiune de poezii „din cele mai usitate“.

Și acum de închiere câte va observări pur calendaristice: calendarele din editura Krafft: în special. au în minologion o mulțime de greșeli, Etă de exemplu cele mai marcante: la 29 Martie stă: C. P. I. Leș, nu cred, că cine va ar putea ceti în acestea abreviațiunii: Cuviosul Marc Episcopul. La 28 April e pus Ap. Iason, și la 29 ss. 9 Martiri, de și lucrul e chiar întors. De alt cum greșela acésta o au toate calendarele, a fară de cel de la Caransebeș. — În 6 Maiu e pus M. Acație și în 7 Drept. Iov, chiar întors. — La 13 April toate calendarele pun M. Artim. la 14 P. Martin și la 15 M. Aristarch, de tot greșit, pentru că, după *Orologiul cel mare*,

publicat la Blaș în 1890 în a III ediție. la pag. 304 în Mineiul anului, sînt puși următorii sînți: în 13 Martin. Papa Romei, 14 Apost. Aristarc, Pud și Trofim și în 15 Mart. Crescent.

În sfârșit în calendarele Krafft, dintre cari „Amicul Poporului“ e întocmit de Dl diacon I. Popovici, — la pag. 14 de desupt se zice: „În 12 Novembre sara se începe postul Crăciunului“, ceea ce e fals, după ce se scie, că postul se începe în 15 dimineța, va se zică cu trei zile mai târziu, cum stă în toate călindarele.

Din toate călindarele acesta pentru popor recomandăm deosebit: *Calendarul Poporului* din Sibiu, pentru *inteligenti*: *Calendarul Minervei* din București, *er preoților noștri*, ca cel mai acomodat: „*Calendarul Unirii*.“

A.

A apărut în editura „Unirii“:

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia de Lewis Wallace.

Traducere.

Tom. I. broș. . . . . 75 cr.

Tom. II. broș. . . . . 70 cr.

A apărut:

Manual de Psihologie și Logioă pentru clasa VIII a școlilor medie edat de *Dr Vasile Hossu*. Blaș. Tipografia seminarului archidiececan. 1898. Prețul broș. 1 fl. 20 cr.

Posta Redacțiunii. M. O. D. I. E. j. in P. Poesia trimisă nu s'a putut publica. — D-lui I. Ș. în N. Vă mulțămim pentru cele comunicate, dar am dori, să scim și legea, pe care se basază.

Editor și redactor răspundător:

Dr Vasile Suciu.

(1) 2—3

Pe anul 1899 va apăre numai una singură edițiune (nu două ca până acuma) din

„Revista Ilustrată“

fõe enciclopedică literară în mărime de 2 côle de tipariu, plus o învălitoare elegantă și va costa pentru Austro-Ungaria 6 fl., — pentru România și străinătate 17 fr.

Din „Revista Ilustrată“ de pe anul I. mai avem unele esemplare complete și le vindem cu un scădămînt de 10% de la prețul lor. De asemenea avem un mare număr de ilustrațiuni și portrete de interes național, executate pe carton de lux foarte frumoș — o adevărată podobă pentru casa fie căru Român și vindem bucata numai cu 25 cr. v. a.

Abonamentele se primesc numai pe un an întreg anticipativ solvite.

Colectanții primesc tot al 6-lea esemplar gratis.

Manuscrisele și banii de prenumerațiune sînt a se trimite la administrațiunea „Revistei Ilustrate“ în Sajó-Solymos, u. p. Nagy-Sajó.